

Onderzoeksopzet

Klimaatbeleid Rotterdam

Maart 2026

1 Achtergrond

1-1 Inleiding

Wereldwijd verandert het klimaat, vooral door meer koolstofdioxide (CO₂) en andere broeikasgassen in de atmosfeer.¹ In Nederland regent het sinds de jaren '80 steeds vaker en harder, vriest het 's winters minder en zijn zomers droger en warmer.² Vooral de warme zomers leveren voor kwetsbare groepen gezondheidsrisico's op.³ Klimaatverandering veroorzaakt ook schade aan de gebouwde omgeving en water-infrastructuur.⁴ Deze problemen zullen de komende decennia, bij toenemende broeikasgassen in de atmosfeer, alleen maar groter worden.

Om klimaatopwarming tegen te gaan, ondertekenden 195 landen en de Europese Unie in 2015 het VN-Klimaatakkoord van Parijs.⁵ In navolging daarvan sloten de overheid en veel organisaties en bedrijven in Nederland in 2019 het 'Nationale klimaatakkoord'. Daarin werd het doel gesteld om in 2030 de Nederlandse uitstoot van broeikasgassen ten opzichte van 1990 met 49% te verminderen.⁶ Ook werd in 2019 de Nederlandse Klimaatwet vastgesteld.⁷ Volgens deze wet moet het kabinet klimaatplannen maken met maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Daarbij moet Nederland in uiterlijk 2050 geen uitstoot meer hebben. In 2030 moet de uitstoot met 55% gedaald zijn ten opzichte van 1990.⁸

Het is belangrijk om klimaatverandering te verminderen, vindt ook de gemeente Rotterdam.⁹ Rotterdam is bovendien de Nederlandse gemeente die de meeste CO₂ uitstoot.¹⁰ De directe uitstoot van Rotterdam (oftewel scope 1, zie het gele kader in paragraaf 2-1) besloeg in 2024 18% van de landelijke uitstoot.¹¹ Rotterdam maakt dan ook al minstens twintig jaar plannen voor het terugdringen van CO₂ in de hele gemeente en heeft hiervoor ook streefcijfers. De gemeente ligt niet op koers om haar huidige doel te halen.¹²

De rekenkamer onderzoekt het Rotterdamse klimaatbeleid. Daarmee wil de rekenkamer het overzicht van de raad over het gevoerde CO₂-reductiebeleid versterken. Het beleid bestaat namelijk uit bijzonder veel projecten (zie paragraaf 2-2).

¹ Zie bijvoorbeeld: IPCC, "Climate Change in data - Climate Change 2021: The Physical Science Basis" geraadpleegd op 8 januari 2026 via <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/resources/climate-change-in-data/>.

² KNMI, 'Klimaat van Nederland', geraadpleegd op 8 januari 2026 via <https://www.knmi.nl/klimaat>.

³ RIVM, 'Gezondheidseffecten van klimaatverandering', Utrecht, 14 mei 2024.

⁴ Zie bijvoorbeeld: Planbureau voor de Leefomgeving, 'Nationale klimaatrisicoanalyse 2022 – 2026: Uitwerking analysemethodiek (Den Haag: PBL, 2023), www.pbl.nl/publicaties/nationale-klimaatrisicoanalyse-2022-2026.

⁵ Verenigde Naties, 'The Paris Agreement', 12 December 2015, geraadpleegd op 18 januari 2026 via <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>.

⁶ Rijksoverheid, 'Klimaatakkoord', Den Haag 28 juni 2019, p. 7.

⁷ Klimaatwet, 2 juli 2019, BWBR0042394, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0042394/2026-01-01>.

⁸ Klimaatwet, 2 juli 2019, BWBR0042394, hoofdstuk 3, artikel 2, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0042394/2020-01-01>.

⁹ Gemeente Rotterdam, 'Rotterdamse klimaatpak', mei 2019, p. 2.

¹⁰ Regionale klimaatmonitor (Totaal bekende CO₂-uitstoot (aardgas, elektr., stadswarmte, voertuigbrandstoffen) - 2023 – Gemeenten', geraadpleegd op 18 januari 2026 via <https://klimaatmonitor.databank.nl/Jive/>.

¹¹ DCMR, 'CO₂ monitor Rotterdam 2024', Schiedam, 9 oktober 2025, p. 4.

¹² DCMR, 'Effect Klimaat Actieplan Rotterdam 2025' 2025, Schiedam, 14 april 2025, p. 5.

Ook wil de rekenkamer de raad hiermee inzicht geven in de doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsvorming en -uitvoering door de gemeente.

2 Achtergrond en context

2-1 Rotterdams CO2-doel voor 2030

Het college van B en W van Rotterdam heeft als doel dat de gemeente in 2030 55% minder CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990.¹³ Het gaat hierbij om alle directe CO₂-uitstoot binnen de grenzen van Rotterdam (zie onderstaand kader voor een toelichting op het begrip directe uitstoot). Daarmee sluit de gemeente aan bij de Europese en Nederlandse doelstelling, geformuleerd in respectievelijk 2019 en 2021, om in 2030 55% minder scope 1-uitstoot te hebben dan in 1990.¹⁴ De gemeente heeft daarnaast veel andere CO₂-reductiedoelen (gehad). Zo had ze tussen 2019 en 2023 als doel om in 2030 49% minder CO₂ uit te stoten dan in 1990.¹⁵

Scope 1, 2 en 3

De berekening van CO₂-uitstoot(-reductie) wordt wereldwijd doorgevoerd in drie zogenoemde scopes uitgedrukt:¹⁶

- **Scope 1:** directe CO₂-uitstoot binnen de geografische grenzen van een gebied, bijvoorbeeld een gemeente. Het gaat vooral om uitstoot van gebouwen, vervoer, en productieprocessen binnen het gebied. Uitstoot van internationale zee- en luchtvaart worden hier niet in meegenomen.¹⁷
- **Scope 2:** indirecte CO₂-uitstoot door de opwekking van energie, die in het gebied gebruikt wordt. Het gaat om energie voor elektriciteit, stoom, verwarming of koeling. Zulke uitstoot kan bijvoorbeeld in een andere gemeente plaatshebben, maar behoort desondanks tot de scope 2-uitstoot van Rotterdam.
- **Scope 3:** keteneffecten. Dit betreft de (wereldwijde) vrijgekomen CO₂-uitstoot bij productie, transport en gebruik van goederen bij activiteiten door personen of organisaties in het gebied.

2-2 Klimaat Actieplan Rotterdam

In juni 2023 heeft de gemeenteraad het zogenoemde 'Klimaatactieplan Rotterdam' (KAR) vastgesteld. In dit plan staan de vigerende doelstellingen voor de uitstoot in de gemeente tot 2030, 2050 en een aantal 'principes' om dit te bereiken. Die principes zijn onder meer dat de gemeente inzet op maximale CO₂-reductie tegen minimale kosten en dat 'de vervuiler betaalt'.¹⁸ Ook bevat het een overzicht van projecten, al gestart of gepland, om CO₂-reductie te bereiken in Rotterdam. Zo wil de gemeente inzichtelijk maken welke reductie te verwachten is. "Het KAR is een levend actieplan, waarin nieuwe ideeën vanuit de stad landen en de voortgang van projecten wordt bijgehouden", zo vermeldt het KAR. En "We zijn open over de resultaten die we

¹³ Gemeente Rotterdam, 'Klimaat actieplan Rotterdam' (23bb002728), 17 mei 2023, p. 1.

¹⁴ Europese klimaatwet, Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad (PE/27/2021/REV/1), 30 juni 2021
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj> en Klimaatwet, 2 juli 2019, BWBR0042394, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0042394/2026-01-01>.

¹⁵ Weer een ander doel is het target van het coalitieakkoord 2022-2026: minimaal 25% minder CO₂ uitstoot vanuit het stedelijk gebied in 2026 ten opzichte van 1990. College Rotterdam, 'Definitieboekje college targets', 22bb007087, p. 26, 1 november 2022.

¹⁶ World Resources Institute en World Business Council for Sustainable Development, "How are scope 3 emissions organized?"
<https://ghgprotocol.org/scope-3-frequently-asked-questions-0#question%20one>, geraadpleegd op 30 januari 2026.

¹⁷ DCMR, 'Effect Klimaat Actieplan Rotterdam 2025', Schiedam 14 april 2025, p. 8.

¹⁸ Gemeente Rotterdam, 'Klimaat actieplan Rotterdam' (23bb002728), 17 mei 2023, p. 1.

boeken”.¹⁹ Het actieplan bevat geen begroting. Van de projectenlijst van het KAR zijn tot nu toe vijf updates verschenen.

In de huidige versie van de KAR-projectenlijst staan 252 plannen, verdeeld over de thema's Schone en duurzame energie (41% van de maatregelen), Gebouwde omgeving (23%), Duurzame mobiliteit (16%), Haven en industrie (13%), Grondstoffentransitie (6%) en Overige (1%).²⁰ De rol van de gemeente varieert: van projecten die de gemeente geheel zelf uitvoert tot projecten waar de gemeente bijvoorbeeld alleen kennis uitwisselt of toezichhouder is. Ook varieert de gemeentelijke financiële bijdrage sterk per maatregel en hebben sommige thema's nog andere doelen naast CO₂-reductie.

Omgevingsdienst Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR) berekent van alle KAR-projecten de verwachte CO₂-reductie voor scope 1. Ook berekent ze de scope 2-effecten van KAR-projecten die invloed hebben op energieverbruik en/of mobiliteit. Scope 3 wordt niet berekend. De uitkomsten staan in jaarlijkse rapportages die 'Effect Klimaat Actieplan Rotterdam' heten.²¹

2-3 De Rotterdamse haven en het klimaatbeleid

Veruit de meeste Rotterdamse CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door de industrie- en energiesector, waarvan het meeste zich in het havengebied van Rotterdam bevindt.²² Voor dit gebied stelde het Havenbedrijf Rotterdam dan ook verschillende klimaatdoelen. Deze sluiten meestal aan bij de doelstelling van het Parijs-akkoord, van de EU en van het Rijk. In de Havenvisie uit 2019 staat bijvoorbeeld dat er in 2030 49% CO₂-emissies minder uit het havengebied moeten komen dan in 1990.²³ En in de voortgangsrapportage over de Havenvisie uit 2023 wordt uitgegaan van 55% minder dan in 2019.²⁴ De Rotterdamse wethouder Haven en de Zuid-Hollandse gedeputeerde "Transitie haven en industrie/ maritiem cluster" schreven in februari 2025 aan het kabinet dat "het haven- en industriecomplex van Rotterdam de potentie en de ambitie heeft om zich te ontwikkelen tot de meest duurzame en concurrerende ter wereld in 2050".²⁵ Het Havenbedrijf presenteert in haar jaarverslag over 2024 ook eigen duurzaamheidsbeleid, namelijk onder meer het geven van huurkorting aan bedrijven die inzetten op duurzaamheid.²⁶ Daarnaast staat een deel van de KAR projecten als gezegd onder het thema 'Haven en industrie'. Dit gaat heel vaak om projecten die zich op het grondgebied van de Rotterdamse haven afspelen en waar het Havenbedrijf ook een rol in heeft.

¹⁹ Gemeente Rotterdam, 'Klimaat actieplan Rotterdam' (23bb002728), 17 mei 2023, p. 8.

²⁰ Gemeente Rotterdam 'Klimaatactieplan Rotterdam, 5e update' (25bb008024), 5 november 2025.

²¹ Zie bijvoorbeeld: DCMR, 'Effect Klimaat Actieplan Rotterdam 2025', Schiedam, 14 april 2025, p. 8-10.

²² CE Delft, 'Analyse klimaatplannen haven van Rotterdam', Delft, oktober 2024, p. 11.

²³ Havenbedrijf, Deltalings, Ministeries van EZK, BZK en I&W, DCMR, provincie Zuid-Holland en Gemeente Rotterdam, 'Havenvisie 2030', 28 november 2019, p. 69.

²⁴ College van B en W Rotterdam, brief 'voortgangsrapportage 2023 Havenvisie' (24bb002073), 2 april 2024, p.2. In het klimaattransitieplan van het Havenbedrijf uit oktober 2025 wordt dit doel herhaald naast nog andere meer meetbaar geformuleerde doelen voor 2030. Deze betreffen onder meer bepaalde bedrijfssectoren in het havengebied. Havenbedrijf Rotterdam, 'Klimaattransitieplan', Rotterdam, december 2025.

²⁵ Wethouder Simons en Gedeputeerde Weverling, 'Urgente steun voor de Rotterdamse haven in de Voorjaarsnota 2025', 5 februari 2025 geraadpleegd op 19 januari 2026 via <https://www.economicboardzuidholland.nl/wp-content/uploads/sites/14/2025/02/Brief-aan-kabinet-Urgente-steun-voor-de-Rotterdamse-haven-in-de-Voorjaarsnota-2025.pdf>.

²⁶ Havenbedrijf Rotterdam N.V., 'Jaarverslag 2024', Rotterdam, 13 maart 2025, paragraaf 3.3.1, p. 2-3.

De gemeente Rotterdam probeert een deel van haar klimaatdoelstellingen via het Havenbedrijf te realiseren. Het Havenbedrijf Rotterdam is een naamloze vennootschap waarvan de gemeente Rotterdam 71% van de aandelen heeft. De overige 29% is in handen van het ministerie van Financiën.²⁷ De gemeente kan als grootaandeelhouder op verschillende zaken invloed uitoefenen. Zo moet de algemene vergadering van aandeelhouders goedkeuring geven voor besluiten van het bestuur over investeringen van € 50 miljoen of meer en investeringen die “van ingrijpende betekenis kunnen zijn voor de vennootschap” of die “van principiële aard” zijn. Dat staat in de statuten van het Havenbedrijf. Ook moet ze “de (lange termijn) strategie van de onderneming” vaststellen en het bedrijfsplan.²⁸ In het bedrijfsplan beschrijft het bestuur voor de komende vier jaar het strategisch beleid rondom onder meer gronduitgifte en investeringen.

²⁷ Havenbedrijf Rotterdam N.V., 'Jaarverslag 2024', Rotterdam, 13 maart 2025, paragraaf 4.1 Governance.

²⁸ Havenbedrijf Rotterdam N.V., 'Statuten van het Havenbedrijf Rotterdam', 4 februari 2014, p. 12-13.

3 Onderzoeksvragen en afbakening

3-1 Onderzoeksvragen

Hoofdvraag:

Voert het college van Rotterdam doeltreffend en doelmatig klimaatbeleid via het KAR en haar rol als aandeelhouder van het Havenbedrijf Rotterdam om de CO2-doelstellingen te halen?

Deelvragen:

- 1 Uit welke projecten bestaat het Klimaat Actieplan Rotterdam en wat is de rol van het college daarin?
- 2 Is de verslaglegging naar de raad over de voortgang van het KAR voldoende informatief?
- 3 Vult het college haar verantwoordelijkheden binnen KAR-projecten goed in?
- 4 Vult het college haar rol als aandeelhouder in het Havenbedrijf Rotterdam goed in om haar CO2-doelstelling te borgen?

3-2 Normenkader

Deelvraag 1 is beschrijvend van aard, daarom gebruikt de rekenkamer bij het beantwoorden van deze vraag geen normen.

Voor het beantwoorden van deelvraag 2 gebruikt de rekenkamer één norm. Deze is ontleend aan het KAR (zie paragraaf 2-2).

Om deelvraag 3 te beantwoorden, gebruikt de rekenkamer vijf normen (zie tabel 2-2). Deze normen komen overeen met of zijn afgeleid van de normen uit de 'Handleiding Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek' van de Algemene Rekenkamer.²⁹ De beantwoording van deze vragen geschiedt op basis van vijf casussen.

Voor deelvraag 4 hanteert de rekenkamer de eerste twee normen van deelvraag 3. Ze toetst daarmee voor deelvraag 4 ongeveer drie investeringsbeslissingen waarover de aandeelhoudersvergadering besluit. Het moet gaan om investeringsbeslissingen uit de afgelopen vijf jaar, die (ook) te maken hebben met duurzaamheid en/of energietransitie. Daarnaast hanteert de rekenkamer voor de beantwoording van deze vraag nog een andere norm. Deze derde norm en de bijbehorende criteria zijn ontleend aan het 'Beleidskader Verbonden Partijen', het 'Publiek Kader Havenbedrijf Rotterdam' en de Beheerverslagen Deelnemingen van de gemeente.³⁰

Tabel 2-2: Normenkader deelvraag 2 tot en met vier

Deelvraag	Norm	Criterium
2	Verslaglegging KAR	
	Het college biedt de raad passende monitoringsinformatie om de voortgang en CO2-reductie opbrengsten van het KAR te volgen	De raad kan voor alle KAR-project nagaan wanneer deze tot reductie (zullen) leiden.

²⁹ Algemene Rekenkamer, 'Handleiding Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek', Den Haag, september 2023

³⁰ Gemeente Rotterdam, 'publiek kader Havenbedrijf Rotterdam' (21bb15188), 2021 en Gemeente Rotterdam 'Beleidskader Verbonden Partijen en bestuurlijke relaties 2022 – 2026' (22bb8436), 2023, Gemeente Rotterdam, 'Beheerverslag deelnemingen | 2023' (24bb004642), 2024

		• De raad kan voor alle KAR-project nagaan hoeveel de gerealiseerde danwel verwachte CO2-reductie bedraagt. • De raad kan nagaan wat de totale tot nu toe gerealiseerde reductie door de KAR-projecten gezamenlijk bedraagt.
3 en 4	Kwaliteit van het KAR-project/de investeringsbeslissing bij het Havenbedrijf	
	Het is aannemelijk dat het project/de investering van het Havenbedrijf bijdraagt of zal bijdragen aan de KAR-doelstellingen op het gebied van CO2-reductie.	• De gemeente of de uitvoerende partij heeft onderbouwd waarom het project tot CO2-reductie zal leiden. • De onderbouwing van de CO2-reductie bevat geen overduidelijke inconsistenties of belangrijke open eindes. • De doelen van het project (waar de gemeente aan bijdraagt)/de investering zijn smart-geformuleerd. • Bij gerealiseerde projecten komt de door DCMR vastgestelde reductie overeen met de verwachte reductie.
	De gemeente weegt af hoe doelmatig het project/de investering van het Havenbedrijf is wat betreft CO2-reductie.	• De gemeente weet de prijs van elke ton niet-uitgestoten CO2.
3	Kwaliteit van het projectmanagement door de gemeente	
	De gemeente heeft een functionerend projectmanagement.	• Het project heeft een concrete planning. • Het project heeft een duidelijke taakverdeling. • De gemeente monitort minimaal jaarlijks de voortgang van het project. • Als de gemeente zelf (ook) uitvoerder is van het project, bevat het project een systeem voor risicomanagement. • De gemeente onderneemt actie als de prestaties of resultaten (dreigen) niet gehaald (te) worden. • De mate waarin de gemeente capaciteit heeft begroot voor de uitvoering van haar rol in het project, leidt niet tot problemen in het project.
4	Aandeelhouderschap gemeente in de haven	
	Het college borgt het publieke belang 'duurzaamheid/energietransitie' via haar aandeelhoudersrol door actief te sturen op CO2-reductie in de haven.	• Het college brengt het onderwerp CO2-reductie actief in bij aandeelhoudersvergaderingen. • Het college brengt het onderwerp CO2-reductie actief in bij het vormgeven van het nieuwe bedrijfsplan en de lange-termijn-strategie. • Het college toetst de kwaliteit van de investeringsbeslissingen die het publieke belang 'duurzaamheid/energietransitie' raken, door (1) de aannemelijkheid van de CO2-reductie vast te stellen en door (2) de afweging te maken van de doelmatigheid van de investeringsbeslissingen (zie de eerste twee normen van deze tabel).

- Het college monitort de voortgang op CO2-reductie (onder meer via KPI's).
- Het college dringt aan op actie wanneer de doelen voor CO2-reductie niet worden gehaald en/of houdt plannen tegen wanneer deze tot onvoldoende CO2-reductie leiden.
- Het college rapporteert aan de raad hoe zij als aandeelhouder het publieke belang 'duurzaamheid/energietransitie' borgt.

3-3 Afbakening en focus

Afbakening klimaatbeleid tot klimaatmitigatie

De gemeente heeft naast beleid voor klimaatmitigatie (het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen) ook beleid om met klimaatverandering om te gaan, oftewel klimaatadaptatie. Een lokaal beleidskader over klimaatadaptatie is bijvoorbeeld het Programmakader WeerWoord 2030.³¹ Omdat de rekenkamer in één onderzoek niet alles kan onderzoeken, kijken we in dit onderzoek naar mitigatiebeleid en niet naar adaptatiebeleid.

Afbakening broeikasgassen

Er bestaan meerdere soorten broeikasgassen en de mate waarin zij zorgen voor opwarming van de aarde verschilt.³² Het bekendste broeikasgas is koolstofdioxide (CO2). In 2021 bestond 83% van de broeikasgasuitstoot van Nederland uit CO2.³³ Sommige andere gassen hebben echter een sterker klimaateffect. De uitstoot van andere broeikasgassen wordt op dit moment niet gemeten op de schaal van Rotterdam.³⁴ De gemeente heeft ervoor gekozen om uitsluitend doelen te stellen op CO2-uitstoot en laat van de KAR-projecten ook alleen de verwachte CO2-reductie doorrekenen door DCMR. Het onderzoek van de rekenkamer zal zich dan ook richten op CO2 en laat de uitstoot van andere broeikasgassen buiten beschouwing.

Focus op het KAR

De rekenkamer richt zich met dit onderzoek op het KAR en de projecten die daaronder vallen, omdat dit volgens de gemeente "het parapludocument voor al het Rotterdams Klimaatbeleid" is.³⁵ Dat betekent dat in principe al het beleid dat in de gemeente op dit terrein wordt of zal worden uitgevoerd, in het KAR terugkomt. De gemeente is bijvoorbeeld deelnemer aan de bovenlokale Regionale Energie Strategie regio Rotterdam Den Haag. Dit beleid, voor een duurzamere energievoorziening in de regio,

³¹ Rotterdams WeerWoord, "Programmakader WeerWoord 2030," geraadpleegd op 26 november 2025 via <https://rotterdamsweerwoord.nl/professionals/>.

³² Europees Parlement, 'Klimaatverandering: de broeikasgassen die de opwarming van de aarde veroorzaken', <https://www.europa.eu/eu/topics/nl/article/20230316STO77629/klimaatverandering-de-broeikasgassen-die-de-opwarming-van-de-aarde-veroorzaken>, geraadpleegd op 26 november 2025.

³³ Eurostat, 'Air Emissions accounts by NACE Rev. 2 Activity', geraadpleegd op 2 februari 2026 via https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AC_AINAH_R2_custom_5217930/default/table?lang=en, geraadpleegd op 26 november 2025.

³⁴ DCMR, 'CO2-Monitor Rotterdam 2024', Schiedam, 10 september 2025, p.6.

³⁵ College van B en W Rotterdam, brief "Klimaat Actieplan Rotterdam" (23bb002725), 18 april 2023, p. 1.

komt terug in het KAR. Het gaat in het KAR dan alleen om het gedeelte dat op Rotterdams grondgebied plaatsvindt en zal plaatsvinden. De rekenkamer heeft in haar verkenningen gezien dat niet alle klimaatprojecten die in de gemeente bestaan, in het KAR terugkomen. Sommige onderdelen van het klimaatbeleid van het Havenbedrijf Rotterdam, ontbreken bijvoorbeeld in het KAR. De rekenkamer onderzoekt niet in welke mate het KAR een volledige weergave vormt van het Rotterdamse klimaatbeleid.

Focus op de haven

Zoals beschreven in paragraaf 2-3 voert het Havenbedrijf ook eigen duurzaamheidsbeleid uit. Dit is niet allemaal in het KAR opgenomen. Een voorbeeld hiervan is dat het Havenbedrijf huurkorting geeft aan alle bedrijven die inzetten op duurzaamheid.³⁶ Omdat de gemeente als grootaandeelhouder een positie in het Havenbedrijf heeft en de haven veruit de grootste bron van CO₂ is in de gemeente, kijkt de rekenkamer ook hoe de gemeente hier haar rol invult. De rekenkamer richt zich op de rol als aandeelhouder (en niet als overheid) van het Havenbedrijf, omdat de gemeente zegt dat zij het publieke belang “energietransitie/duurzaamheid” in de haven borgt als aandeelhouder.³⁷ In de afgelopen jaren heeft zij hiervoor onder meer invloed uitgeoefend op een statutenwijziging en op het bedrijfsplan van het Havenbedrijf Rotterdam.³⁸ De rekenkamer kijkt daarbij naar de afgelopen vijf jaar, omdat de gemeente zich in die periode een duidelijk gemeentebreed klimaatdoel stelde van ongeveer 50% reductie ten opzichte van 1990.

³⁶ Havenbedrijf Rotterdam N.V., 'Jaarverslag 2024', Rotterdam, 13 maart 2025, paragraaf 3.3.1, p. 2-3.

³⁷ Gemeente Rotterdam, 'Publiek kader havenbedrijf' (21bb15188), 2021, p. 2

³⁸ College van B en W Rotterdam, brief 'Strategie Havenbedrijf Rotterdam 2025-2030', 23bo008863, 28 november 2023; College van B en W Rotterdam, brief 'Rotterdamse doelstelling in statuten Havenbedrijf Rotterdam', 25 juli 2025, p. 1.

4 Onderzoeksaanpak

4-1 Overzicht onderzoeksmethoden

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zal de rekenkamer een combinatie van methoden gebruiken. Tabel 3-1 geeft een overzicht van de methoden per deelvraag.

Tabel 4-1: Onderzoeksmethoden per deelvraag

Deelvraag	Methode
1 Uit welke projecten bestaat het KAR en wat is de rol van het college daarin?	• Documentstudie • Interviews
2 Is de verslaglegging naar de raad over de voortgang van het KAR voldoende informatief?	• Documentstudie • Interviews
3 Vult de gemeente haar verantwoordelijkheden binnen KAR-projecten goed in?	• Documentstudie • Interviews • Casusstudie
4 Vult het college haar rol als aandeelhouder in het Havenbedrijf Rotterdam goed in om haar CO2-doelstelling te borgen?	• Documentstudie • Interviews • Casusstudie • Expertsessie

4-2 Methoden toegelicht

Hieronder volgt een toelichting op de verschillende onderzoeksmethoden.

Documentstudie

De rekenkamer zal een documentstudie uitvoeren om zicht te krijgen op de KAR-projecten en de rol van de gemeente als aandeelhouder van het Havenbedrijf Rotterdam. Hiervoor worden onder meer (beleids)plannen, uitvoeringsplannen, monitoringsinformatie, voortgangsrapportages, wettelijke kaders en collegestukken bestudeerd.

Interviews

De rekenkamer zal interviews houden om te onderzoeken wat de rol van de gemeente is in KAR-projecten en hoe ze haar verantwoordelijkheden in deze projecten invult. Daarnaast zullen interviews worden gehouden om te onderzoeken wat de rol van de gemeente is als aandeelhouder van het Havenbedrijf Rotterdam. Het gaat om interviews met onder anderen:

- ambtenaren van de gemeente Rotterdam;
- betrokkenen bij de casusprojecten;
- betrokkenen bij het Havenbedrijf Rotterdam.

Casusstudie

De rekenkamer kiest vijf projecten uit de 252 KAR-plannen van de gemeente om nader te bestuderen. Dit casusonderzoek gebruikt de rekenkamer om deelvraag 3 te beantwoorden. Bij de selectie van de casussen houdt de rekenkamer rekening met:

- (te verwachten) CO2-reductie (minimaal een aantal kton in scope 1);

- startdatum;
- variatie in de rol van de gemeente (ook project(en) waarin de gemeente (mede-)uitvoerder is); en
- spreiding van projecten over de KAR-thema's (in ieder geval zal één project gaan over het thema haven & industrie).

Expertsessie

De rekenkamer zal één of enkele sessies organiseren met experts op het gebied van aandeelhouderschap en/of verduurzaming van havens of industrie. Zij kunnen de rekenkamer ondersteunen in de beoordeling van de gemeentelijke invulling van haar aandeelhoudersrol van het Havenbedrijf Rotterdam.

4-3 Planning en uitvoering

Het onderzoek zal worden uitgevoerd door een onderzoeksteam bestaande uit:

- Jorick Post;
- Nikki Catlender;
- Ikram Taouanza;
- Eva Bosch (projectleider).

Planning

De uitvoering van het onderzoek start in februari 2026. De bevindingen uit het onderzoek worden in een concept-nota van bevindingen vastgelegd. De rekenkamer stelt de gemeente in de gelegenheid op deze bevindingen te reageren door het concept voor ambtelijk wederhoor aan te bieden. Na verwerking van de ambtelijke reactie stelt de rekenkamer een bestuurlijke nota op. Daarin presenteert de rekenkamer de conclusies en aanbevelingen die volgen uit het onderzoek. De bestuurlijke nota zal voor wederhoor aan het college van B en W worden voorgelegd. De reactie van het college van B en W wordt samen met het nawoord van de rekenkamer in het definitieve rapport opgenomen. Dit zal naar verwachting in oktober 2026 aan de raad worden aangeboden. Een uitgewerkte planning staat in onderstaande tabel.

Tabel 4-2: Gedetailleerde planning

• Documentstudie	maart - april
• Interviews en expertmeeting	maart - mei
• Analyse en rapportage	mei
• Ambtelijk wederhoor	juni
• Bestuurlijk wederhoor	september
• Publicatie	oktober

Privacy

In dit onderzoek zal de rekenkamer verschillende functionarissen van de gemeente Rotterdam, medewerkers van andere organisaties en experts interviewen. De persoonsgegevens die in dat kader worden verwerkt, worden zoveel mogelijk beperkt, maar betreffen in elk geval naam, functie en zakelijke contactgegevens. Alle gegevens

worden conform de AVG en het daarop gebaseerde privacybeleid van de rekenkamer verwerkt.³⁹

³⁹ Rekenkamer Rotterdam, 'Privacy en gevoelige informatie', <https://rekenkamer.rotterdam.nl/informatie/omgang-gevoelige-informatie/>.